

Donna Leon

Printre rânduri

Traducere din engleză de
Ionela Chirilă

Editor:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Märulescu

Redactor:
Carmen Botoșaru

Coperta: Faber Studio
Foto copertă: Guliver/Getty Images/ © Hermenau

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Răzvan Nasea

Corectură:
Irina Mușătolu
Marina Constantinolu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LEON, DONNA

Prințe rânduri / Donna Leon ; trad. din engleză de Ionela Chirilă. -
București : Editura Trei, 2018
ISBN 978-606-40-0528-1
I. Chirilă, Ionela (trad.)
821.111

Titlul original: By Its Covers (Tod zwischen den Zeilen)
Autor: Donna Leon

Copyright © Donna Leon and Diogenes Verlag AG, Zurich 2014
All rights reserved.

Copyright © Editura Trei, 2018
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghiseul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-0528-1

Pentru Judith Flanders

Fusese o zi de luni greu de digerat, o bună parte din ea trecând cu declarațiile scrise ale martorilor despre bătaia dintre cei doi barcagii de pe taxiurile acvatice, bătaie care îl băgase pe unul dintre ei în spital cu comoție cerebrală și mâna dreaptă ruptă. Declarațiile fuseseră date de cuplul american care-i ceruse administratorului de la hotel să cheme un taxi acvatic să-i ducă la aeroport; de administratorul care spusese că a chemat unul dintre taxiurile pe care le folosește hotelul în mod normal; de portarul care spusese că și-a făcut treaba și nimic mai mult, adică să pună bagajele americanilor în taxiul care trăsese în fața hotelului; și de cei doi taximetriști, dintre care unuia i se luase declarația în spital. Din ce a reușit Brunetti să înțeleagă punând cap la cap diversele variante, taximetristul de la compania pe care o folosea hotelul în mod curent era în apropiere când a primit mesajul de la administrator, dar când a ajuns la hotel, un alt taxi era legat de ponton. A tras și el în zonă, i-a strigat pe americani pe nume, căci le știa de la administrator, și a zis că trebuie să-i ducă la aeroport. Celălalt taximetrist a zis că portarul i-a făcut semn în timp ce trecea, așa că era cursa

lui. Portarul a negat asta și a insistat că n-a făcut decât să-i ajute pe americanii cu bagajul. Taximetristul căruia portarul îi pusește bagajele ajunse, cumva, pe puntea celuilalt taxi. Americanii erau furioși că pierduseră avionul.

Brunetti știa ce se întâmplase, dar n-avea cum să demonstreze: portarul îi făcuse semn unui taxi aflat în trecere, ca să ia el, și nu administratorul, comisionul pentru cursă. Consecințele erau evidente: nimeni n-avea de gând să zică adevărul, iar americanii n-aveau cum să afle ce se întâmplase de fapt.

Tot rumegând în minte ideea, Brunetti a fost pe moment deturnat de la dorința lui de a bea o cafea și a stat să se gândească o clipă dacă nu cumva a dat peste vreo explicație cosmică pentru istoria actuală a omenirii. A zâmbit, punându-și în cap să-i repete ideea Paolei în seara aceea sau, și mai bine, să-i zică în seara următoare, când erau invitați la cină, acasă la părintii ei. Conteles, care aprecia paradoxurile, va fi amuzat, spera el. Știa că soacră-sa avea să se amuze sigur.

A renunțat la reveria lui și a continuat să coboare scările de la *Questura*, Tânjind după cafeaua care avea să-l ajute să treacă peste restul după-amiezii. Nici nu s-a apropiat bine de ușa de la intrare, că ofițerul de la ghișeul din față i-a bătut în geamul cabinei și i-a făcut semn să vină spre el. Odată ce Brunetti s-a aflat înăuntru, paznicul a zis în receptorul pe care îl ținea la ureche:

— Cred că ar trebui să vorbiți cu *Commissario, Dottoressa*. El e șeful.

Apoi i-a pasat receptorul lui Brunetti.

— Brunetti.

— Dumneavoastră sunteți, *Commissario*?

— Da.

— Sunt *Dottoressa Fabbiani*. Sunt bibliotecară-șef la Biblioteca Merula. S-a comis un furt. Ba chiar mai multe, cred.

Vocea femeii era nesigură, o voce pe care o auzise la victimele jafurilor și ultrajelor.

— Din colecție? a întrebat Brunetti.

Cunoștea biblioteca, fusese și el acolo o dată sau de două ori când era student, dar nu se mai gândise la ea de zeci de ani.

— Da.

— Ce s-a furat? a întrebat, pregătindu-și în minte și alte întrebări pe care să i le pună în continuare.

— Încă nu știm exact anvergura furtului. Până acum, tot ce pot spune cu siguranță e că au fost tăiate pagini din unele volume.

A auzit-o inspirând adânc.

— Câte? a întrebat-o Brunetti, trăgând un carnet și un creion spre el.

— Nu știu. Abia acum am descoperit, a răspuns ea, cu vocea sugrumată de emoție.

În telefon a auzit un glas de bărbat. Probabil că femeia s-a întors să-i vorbească, pentru că, preț de o clipă, cuvintele femeii au devenit de neînțeles. Apoi, tăcere la capătul liniei.

S-a gândit la procedurile prin care trecuse la bibliotecile din oraș de câte ori avusese nevoie să consulte o carte, și a întrebat:

— Aveți registre în care sunt înscrise oamenii care împrumută cărți, nu?

Era surprinsă că un polițist pune o asemenea întrebare? Că știa despre cum funcționează bibliotecile? Cu siguranță, i-a luat ceva timp ca să-i răspundă.

— Evident, a zis ea, punându-l la punct. Verificăm registrele.

— Și ați aflat cine a făcut-o? a întrebat Brunetti.

A urmat o pauză lungă.

— Credem că unul dintre cercetători, a zis ea, apoi a adăugat, ca și cum Brunetti ar fi acuzat-o de neglijență: Avea legitimația necesară.

Brunetti auzise răspunsul acesta de la orice birocrat care începea să se apere la cea mai mică acuzație de neglijență.

— *Dottoressa*, a început el din nou, folosindu-se de ceea ce speră că era tonul lui cel mai persuasiv și mai profesional, vom avea nevoie de ajutorul dumneavoastră să-l identificăm. Cu cât îl găsim mai repede, cu atât mai puțin timp îi lăsăm să vândă ce a luat.

Nu vedea niciun motiv pentru care s-o scutească de infuzia aceasta de realitate.

— Dar cărțile sunt distruse, a zis ea, tulburată peste măsură, ca și cum i-ar fi murit cineva drag.

Brunetti își închipuia că, pentru un bibliotecar, distrugerea unei cărți era la fel de rea ca furtul ei. I-a spus pe un ton autoritar:

— O să vin la dumneavoastră cât pot de repede, *Dottoressa*. Vă rog să nu atingeți nimic, a mai spus el, apoi a adăugat, înainte ca ea să apuce să protesteze: Și aş vrea să văd legitimația pe care v-a prezentat-o.

Cum de la celălalt capăt n-a mai venit niciun răspuns, a întrerupt con vorbirea.

Brunetti și-a adus aminte că biblioteca era pe strada Zattere, dar nu-i venea în minte adresa exactă. Întorcându-se spre ofițerul de la ghișeu, i-a zis:

— Dacă mă caută cineva, sunt la Biblioteca Merula. Sună-l pe Vianello și zi-i să se ducă acolo cu doi oameni, să ridice amprente.

Afară, dădu peste Foa, cu brațele încrucișate, cu un picior peste celălalt, rezemat de balustrada de pe malul canalului. Își ținea capul dat pe spate și ochii închisi, bucurându-se de soarele de primăvară timpurie, iar când Brunetti s-a apropiat, barcagiul a întrebat, cu ochii încă închisi:

— Unde vă duc, *Commissario*?

— La Biblioteca Merula, a răspuns comisarul.

— Dorsoduro, numărul 3429, a adăugat Foa, ca și cum i-ar fi continuat propoziția lui Brunetti.

— De unde știi tu așa ceva?

— Cumnatul meu și ai lui locuiesc în clădirea de alături, așa că asta trebuie să fie adresa, a răspuns Foa.

— M-am temut pentru o clipă că locotenentul a instituit vreo regulă nouă care te obligă să înveți pe de rost toate adresele din oraș.

— Oricine crește pe barcă știe unde sunt toate clădirile din orașul ăsta, domnule. Știm mai bine ca GPS-ul, a zis Foa, bătându-și fruntea cu degetul.

S-a îndepărtat de balustradă și s-a dus spre barcă, dar s-a oprit și s-a întors spre Brunetti.

— Ați aflat vreodată ce s-a întâmplat cu ele, domnule?

— Cu ce? a întrebat Brunetti, confuz.

— GPS-urile.

— Care GPS-uri?

— Cele care au fost comandate pentru bărci, a răspuns Foa.

Brunetti a rămas nemîșcat, așteptând o explicație.

— Vorbeam cu Martini acum câteva zile, a continuat Foa, referindu-se la ofițerul responsabil cu achizițiile, omul la care trebuia să te duci dacă aveai nevoie să repari un transmițător stricat sau să capeți o lanternă nouă.

Mi-a arătat factura, a zis el apoi, și m-a întrebăt dacă sunt bune de ceva sau nu. Modelele comandate.

— Și ce i-ai răspuns? a zis Brunetti, întrebându-se care era motivul acestei conversații.

— Oh, cu toții știm de ele, domnule. Sunt de căcat. Niciun taximetrist nu le vrea și singurul om pe care îl știu eu că a cumpărat aşa ceva s-a enervat atât de tare, că a smuls aparatul de pe parbriz și l-a aruncat peste bord.

Foa a pornit spre barcă, apoi s-a opri la bord.

— Asta i-am zis lui Martini.

— Și el ce-a făcut?

— Păi ce putea să facă? Sunt comandate de nu știu care birou central din Roma și cineva de-acolo primește ceva pentru că a dat o asemenea comandă și altcineva primește ceva pentru că a aprobat comanda, a zis el, ridicând din umeri și urcând în barcă.

Brunetti l-a urmărit, confuz din pricina faptului că Foa se gândise să-i zică lui chestia asta, pentru că nu se poate să nu fi știut că el n-avea cum să facă ceva. Așa mergeau lucrurile.

Foa a pornit motorul și i-a spus, subliniind numărul:

— Martini mi-a zis că a fost făcută o comandă pentru o duzină de aparate.

— Păi sunt numai șase bărci, nu-i aşa? a întrebăt Brunetti, o întrebare la care Foa nu s-a sinchisit să răspundă. Când a fost asta, Foa?

— Acum câteva luni. Prin iarnă, aş zice.

— Și știi dacă au ajuns vreodată aici? a întrebăt Brunetti.

Foa a înclinat capul și a plescait scurt: putea foarte bine să fie un arab de pe stradă, atât de mult îi amintea lui Brunetti acest gest de felul în care arabi respingeau orice chestie ridicolă.

Brunetti era în fața unei provocări familiare: fie înainta, ca să facă după aceea câțiva pași înapoi, apoi în lateral, ca să poată să meargă mai departe, fie închide ochii, se aşeza comod și nu făcea nicio mișcare. Dacă vorbea cu Martini și afla că sistemele GPS fuseseră comandate și plătite, dar nu erau pe nicăieri, și-ar fi dat singur bătăi de cap. Ar fi putut să se-apuce să ancheteze situația pe cont propriu și poate că, în viitor, reușea să prevină un furt din buzunarul statului. Sau ar fi putut pur și simplu să ignore problema și să se ocupe de treburi mai importante sau de treburi care chiar puteau fi rezolvate.

— Crezi că vine primăvara? îl întrebă pe barcagiul.

Foa a privit într-o parte și a zâmbit: se înțelegeau de minune.

— Cred că da, domnule. Sper că vine. M-am săturat până-n gât de frig și ceată.

Finalizând manevra de întoarcere și intrând cu succes în *bacino*, cei doi au privit iar în fața lor și li s-a tăiat răsuflarea. Nu era nimic teatral în expresia lor, nu era o încercare de a face o scenă sau de a puncta ceva anume. N-au făcut nimic mai mult decât să-și exprime reacția umană față de ceea ce părea drept imposibil și din altă lume. În fața lor era pupa uneia dintre cele mai noi și mai mari nave de croazieră. Partea din spate, enormă, se holba la ei fără jenă, ca și cum îi soma să îndrăznească să facă vreun comentariu.

Şapte, opt, nouă, zece etaje. Era posibil aşa ceva? Din punctul lor de vedere, nava bloca orașul, bloca lumina, bloca orice rațiune și bun-simț sau sens al lucrurilor făcute cu cap. Pluteau de-a lungul pupei, privind siajul, o avalanșă de apă spre cele două *rivas*, mici valuri următe

de alte mici valuri și alte mici valuri, și... ce Doamne iartă-mă făcea iureșul acela imens de apă care lovea stâncile legate între ele de secole? Dîntr-o dată, aerul a devenit irespirabil, căci o rafală capricioasă le-a suflat eșapamentul navei direct în față timp de câteva secunde. Apoi, aerul s-a umplut, la fel de rapid, de dulceața primăverii, de miros de muguri și frunze proaspete, de iarba nouă și de bucuria spumoasă a naturii care-și revenea după încă o zăpadă.

Vedeau, la mulți metri deasupra lor, oameni care stăteau pe punte, în sir, întorși ca floarea-soarelui spre frumusețea acelei Piazza, a domurilor ei și a turnului cu clopot. Un *vaporetto* a apărut de cealaltă parte, venind spre ei, și oamenii de pe punte, venețieni fără doar și poate, și-au ridicat pumnii și i-au agitat către pasageri, dar turiștii se uitau în direcția cealaltă și nu i-au văzut pe localnicii prietenoși. Brunetti s-a gândit la căpitanul Cook, târât din ape, ucis, gătit, mâncat de alții localnici prietenoși. „Bun aşa”, își zise în sinea lui.

Ceva mai încolo pe malul râului Zattere, Foa a tras barca pe dreapta, apoi a băgat în marșarier, după care a scos-o din vitează și a lăsat-o să plutească ușor până la intrarea în bazin. A apucat o parămă și a sărit pe țărm, s-a aplecat și a legat-o rapid cu un nod. S-a aplecat spre barcă și l-a prins de mâină pe Brunetti, ca să-l țină bine, în timp ce comisarul a sărit pe uscat.

— Probabil că o să dureze o vreme, i-a zis Brunetti bargiului. Ai face bine să te întorci.

Dar Foa nu-i acorda niciun fel de atenție: ochii lui era pironiți la etrava navei care se îndepărta încet, îndreptându-se spre portul din San Basilio.

— Am citit, a început Brunetti, vorbind *veneziano*, că nu se poate lua nicio hotărâre până când nu se pun de acord toate agențiile.

— Știu, i-a răspuns Foa, cu ochii încă urmăring vaporul. Magistrato alle Acque, Regione, *junta* orașului, Autoritatea Portuară, cine știe ce minister de prin Roma...

S-a oprit, încă transfigurat, în timp ce vaporul se îndepărta din ce în ce mai mult, dar abia dacă se micșora. Apoi lui Foa i-a revenit glasul și a numit câțiva oameni din comisiile respective.

Brunetti îi știa pe mulți dintre ei, dar nu pe toți. Când Foa a ajuns la numele a trei foști oficiali de cel mai înalt rang, a insistat mult pe pronunția fiecărui nume de familie, ca un tâmplar care bate ultimele cuie din capacul unui sicriu.

— N-am priceput niciodată de ce-au împărtit lucrurile așa, a zis Brunetti.

La urma urmei, Foa venea dintr-o familie care trăise aici, de pe urma acestei *laguna*: pescari, negustori de pește, marinari, barcagii și mecanici de bărci pentru ACTV. Familia Foa avusese de toate, mai puțin branhi. Dacă era cineva care să înțeleagă birocracia apelor în care și de pe urma căroră trăia orașul, atunci aceștia erau oamenii ca el.

Foa i-a zâmbit ca un învățător celui mai tâmp dintre elevi: cu afecțiune, superior, arogant.

— Credeți că opt comitete diferite o să ajungă vreodată la vreo decizie?

Brunetti l-a privit pe bargiu și a avut o revelație:

— Și numai o decizie comună va putea opri vapoarele, a zis el, concluzie care l-a făcut pe Foa să zâmbească și mai larg.